

Завршна реч председавајућег ОЕБС-у, првог потпредседника Владе и министра спољних послова Републике Србије на 22. Министарском савету ОЕБС-а:

„Екселенције,
Даме и господо,

Ускоро ћемо привести крају два дана интензивних разговора о бројним изазовима са којима се регион ОЕБС данас суочава. Министри су одржали и мноштво билатералних разговора. Надам се да вам је боравак у Београду био плодотворан и угодан.

Београдски министарски савет одржан је у години у којој смо обележили 40 година од усвајања Хелсиншког завршног акта. Овај важан јубилеј подсетио нас је на значај вредности и принципа на којима почива овај документ. Током целе године, настојали смо да те вредности и принципе промовишемо кроз рад нашег председавања, у веома сложеним околностима.

Уложили смо много напора да на овом Министарском савету постигнемо консензус по низу питања. У одређеном броју случајева, то није било могуће. Без обзира на то, сматрам да је овај састанак протекао у доброј атмосфери, конструктивној и отвореној. Верујем да је дух у коме је одржан овај састанак поставио солидне основе за наставак дијалога. Ускоро предајемо председавање Немачкој. Надамо се да ће током наредне године, полазећи од основа које смо положили овде у Београду, дијалог бити настављен, како би се приближавали ставови по низу питања. У садашњој атмосфери неповерења и подела, то је оно што нам је преко потребно.

Међу сусретима који су одржани на маргинама овог скупа, и ја, као и министар Штајнмајер, желим посебно да истакнем сусрет између министара Лаврова и Чавушоглуа, први након недавног обарања руског авиона; такође, у Београду су се сусрели министар Лавров и државни секретар Кери. Надам се су ови сусрети, као и остали сусрети министара, допринели превазилажењу разлика и толико потребном јачању поверења унутар ОЕБС-а.

Дозволите ми сада да резимирам нашу дебату, укључујући неформалне дискусије током радног ручка одржаног 3. децембра:

Изражена је дубока забринутост због кризе у и око Украјине, која је била један од кључних елемената у разговорима. Постоји заједнички интерес да као заједница реагујемо на изазове тероризма и насилног екстремизма који дубоко погађају целокупан простор Европе и Блиског истока. Препозната је потреба за хитним решавањем миграционе и избегличке кризе, као и њен значајан утицај на низ држава учесница и Партнера за сарадњу, с обзиром да ОЕБС може да одигра корисну улогу у реаговању на кризу.

И док се државе чланице нису сложиле у погледу основних узрока кризе у и око Украјине, изразиле су снажну подршку континуираном широком ангажовању ОЕБС-а у овој кризи. Оне су такође изразиле посвећеност интензивирању напора усмерених ка даљој деескалацији, и спремност да предузму додатне кораке подршке њеном решавању мирним средствима, уз пуно поштовање норми и принципа међународног права садржаних у Повељи Уједињених нација и Завршном акту из Хелсинкија.

Постигнута је широка сагласност да учвршћивање примирја у источној Украјини и предузимање даљих корака у правцу постизања трајног политичког решења мора и даље остати највиши приоритет како би се избегао даљи губитак живота и људска страдања, а што би представљало основни услов за напредак у превазилажењу шире кризе европске безбедности.

Истакнуто је да се суверенитет, независност и територијални интегритет Украјине морају у потпуности поштовати. Један број држава учесница је изнео став да је криза у и око Украјине настала кршењем принципа садржаних у Завршном акту из Хелсинкија, посебно у вези са статусом Крима.

Снажно ангажовање Нормандијског формата, укључујући на највишем нивоу, препознато је као кључно за омогућавање пуне и благовремене примене Споразума из Минска. Све стране су позване да даље граде на оном што је до сада постигнуто, као и да наставе ефикасну сарадњу са ОЕБС-ом, а посебно у контексту Трилатералне контакт групе и њене четири радне групе.

Значајан допринос ОЕБС-а смањењу тензија и јачању мира и стабилности у Украјини добио је широку похвалу. Посебно је дата пуна подршка Специјалној посматрачкој мисији (СПМ) у Украјини, која има водећу улогу у пружању помоћи у спровођењу мера деескалације, доприносећи на тај начин попуштању напетости и постизању напретка ка мирном решењу ове кризе. Министри су се такође заложили за пуну примену споразума из Минска и несметан и слободан приступ СПМ.

Одато је признање важној улози ОЕБС-а као регионалне организације за безбедност на основу Главе VIII Повеље УН за допринос међународном миру и безбедности у све три димензије, као и унапређењу безбедности и поверења на простору ОЕБС-а кроз мере за изградњу поверења и безбедности. Широко је потврђено да би ојачан ОЕБС, кроз свој свеобухватан приступ који укључује политичко-војну, еколошко-економску, као и људску димензију безбедности, могао да још у већој мери допринесе решавању претњи и изазова с којима се простор ОЕБС суочава, укључујући све већи број нових и надолazeћих

безбедносних претњи.

Констатујући упорно настављање разилажења у погледу перцепција безбедносних претњи, државе учеснице су препознале да, нарочито у доба када се регион ОЕБС-а суочава с низом сложених безбедносних изазова које ниједна држава не може сама да реши, напори за обнављање поверења међу државама учесницама морају да се интензивирају. Упркос томе што државе учеснице имају различита виђења о најбољим начинима за укључивање у конструктивни дијалог у циљу изналажења заједничких решења за ове изазове, значај укључивања у такву дебату није оспораван, а прилике за сарадњу у заједничком супротстављању овим изазовима се морају пронаћи и подржати. Сваки сукоб, како у простору ОЕБС тако и у суседним регионима, захтева акцију засновану на солидарности и заједничке напоре, као и поштовање културе консензуса. Само на овај начин, могуће је створити неопходне услове за мотивисање страна у сукобу да траже обострано прихватљива решења. Вредности ОЕБС не трпе једнострано деловање које подрива слово и дух Хелсиншког Завршног акта.

Потврђено је да ангажовање ОЕБС-а у Украјини нуди вредне лекције и демонстрира пресудну важност ОЕБС-а као форума за инклузивни дијалог и заједничко деловање, нарочито у време кризе. Исказана је значајна подршка улагању већих напора у циљу јачања капацитета ОЕБС као кључног инструмента за рано упозоравање, спречавање сукоба, управљање кризама, решавање сукоба, постконфликтну рехабилитацију и помирење, као и широку посвећеност даљим корацима усмерених ка јачању капацитета ОЕБС у оквиру конфликтног циклуса.

Државе учеснице су препознале потребу да се предузму додатни заједнички напори како би се поспешило решавање замрзнутих сукоба, који ће наставити да угрожавају свакодневне животе погођеног становништва и да представљају безбедносни ризик за регион ОЕБС све док не буду решени. Имајући у виду погоршање ситуације на терену, један број држава учесница позвао је стране да унесу нову енергију у напоре за решавање ових сукоба, укључујући кроз обезбеђивање континуитета успостављених преговарачких формата и, где је то могуће, учесталије одржавање састанака, укључујући на највишим нивоима, и учешће на њима у доброј вери. Све стране су такође позване да се суздрже од употребе насиља, и да раде на смањењу тензија и изградњи поверења, у потпуности користећи предности улоге коју ОЕБС може да има у подршци одговарајућим иницијативама.

Многи су се сложили да политичко-војни аспект безбедности представља интегрални и кључни елемент свеобухватне безбедности који је у основи свих активности ОЕБС. Препозната је потреба за јачањем транспарентности у војној области, уношењем нове енергије у напоре ка изналажењу заједничког полазишта за покретање дијалога о модернизацији и ажурирању режима контроле конвенционалног наоружања, као и мера за изградњу поверења и безбедности, као незаобилазног елемента за поновну изградњу кооперативне безбедности у Европи.

Посебан акценат стављен је на борбу против тероризма у свим његовим облицима и начинима испољавања, укључујући феномен страних бораца терориста, као и на

супротстављање радикализацији и екстремном насиљу који могу да доведу до тероризма. Подржани су континуирани напори Организације за решавање транснационалних претњи, као и других значајних претњи и изазова који погађају регион ОЕБС, уз снажно супротстављање нетолеранцији и дискриминацији верских и етничких мањина, обезбеђујући слободу вероисповести и уверења, и промовишући међурелигијски и интеркултурални дијалог. Изражено је најдубље саучешће жртвама убијеним у терористичким актима у Паризу, и на другим просторима у региону ОЕБС и шире.

Истакнута је посвећеност континуираним напорима у борби против организованог криминала и нелегалне трговине наркотицима, оружјем и људима, као и у вези са изазовима проузрокованих нестабилношћу у суседним регионима, укључујући оне у вези са нелегалним миграцијама у регион ОЕБС. Борба против корупције и подршка добром управљању такође морају да буде настављене како би се обезбедила политичка стабилност, одржив развој и безбедност широм простора ОЕБС-а.

Државе учеснице потврдиле су своју посвећеност блиској сарадњи са Партнерима за сарадњу у регионима Азије и Медитерана. Постигнута је широка сагласност о потреби да се интензивира заједнички рад на питањима као што је борба против тероризма и суочавање са мигрантском кризом. У том погледу, државе учеснице су нагласиле неопходност постизања веће ефикасности у овој сарадњи.

Такође су подржали јачање координације и сарадње ОЕБС-а са релевантним међународним организацијама у складу са Платформом за кооперативну безбедност из 1999. године.

Бројне државе учеснице констатовале су важну улогу цивилног друштва и независних медија, који помажу у обезбеђивању пуног поштовања људских права, основних слобода и владавине права, као и промовисању доброг управљања и развијању слободних и плуралистичких друштава. Бројни министри су посебно истакли своју подршку мандату и независности институција ОЕБС-а.

Државе учеснице су још једном препознале да је ОЕБС, ношен снагом свог јединственог концепта свеобухватне безбедности који укључује политичко-војну, економско-еколошку и људску димензију безбедности, у јединственој позицији да побољша односе држава учесница, као и да побољша квалитет живота људи, на колективном и индивидуалном плану.

Државе учеснице потврдиле су пуно поштовање Повеље УН потписане пре седамдесет година, Завршног акта из Хелсинкија потписаног пре четрдесет година, као и свих ОЕБС-ових норми, принципа и обавеза у све три димензије договорене након тога, а које се у једнакој мери односе на све државе учеснице ОЕБС. У овој години јубилеја, осврнули смо се и на друге важне прекретнице, каква је Париска повеља из 1990. године или Комеморативна декларација из Астане из 2010. године, којом су се државе учеснице поново обавезале на визију слободне, демократске, заједничке и недељиве евро-атлантске и евро-азијске безбедносне заједнице.

Наглашен је значај пуног поштовања основних принципа садржаних у оснивачком

документу ОЕБС, Завршном акту из Хелсинкија, који јасно дефинише на који начин државе учеснице треба да се опходе међу собом и према својим грађанима, и који је незаменљив за премошћавање разлика међу нама.

Даме и господо,

У обављању наших задатака као председавања нисмо били сами. Напротив: могли смо да рачунамо на добру вољу и подршку држава учесница, на првом месту, наших партнера у Тројци. Од користи нам је била помоћ великог броја пријатеља и колега, који су, као део шире породице ОЕБС, одиграли свој део улоге у обезбеђивању да све протекне како треба.

А сада је дошао тренутак да вам се захвалим.

Желео бих да почнем захваливши се генералном секретару, драгом Ламберту, на одличној сарадњи. Захваљујем се такође комплетном особљу ОЕБС-а, било да се налази у Секретаријату или на једној од бројних локација на терену, на подршци од непроцењиве вредности коју су пружили председавању. Такође сам захвалан на одличним односима које сам имао са Канцеларијом за демократске институције и људска права, високим комесаром за националне мањине, представником за слободу медија, као и Парламентарном скупштином ОЕБС.

Председавајући има читав низ специјалних и личних представника. Свима се искрено захваљујем на подршци и сарадњи. Посебно бих желео да поменем оне на које сам се по природи мог посла највише ослањао. Дозволите ми да одам признање за рад: Анђелу Гнедингеру на Јужном Кавказу, Анђеју Каспарчику у вези са конфликтом којим се бави Минск Група, Радојку Богојевићу у „Процесу 5+2“, Жерару Студману на Западном Балкану, као и Хајди Таљавини и Мартину Сајдику у Украјини. У Украјини сам, наравно, тесно сарађивао и са шефом СПМ, амбасадором Апаканом, којем такође одајем признање на неуморном раду.

Поред осталих сталних представника при ОЕБС у Бечу, дозволите ми да се захвалим амбасадорима Тројке и председавајућима три Комитета.

Такође изражавам захвалност Волфгангу Ишингеру као председавајућем Панела еминентних личности на подстицању дискусије окренуте будућности, на тему европске безбедности као заједничког пројекта.

На крају, али не мање важно, захваљујем се руководиоцу Радне групе за председавање ОЕБС-у у Министарству спољних послова Републике Србије, и нашем сталном представнику у Бечу, као и њиховим тимовима. Изузетно сам ценио сарадњу са вама.

Пре него што завршим, уверавам вас да ми је била привилегија да служим ОЕБС-у у овом критичном тренутку. Желим Немачкој и Аустрији све најбоље у важном задатку који ће обављати током наредне две године. Посебно, свом наследнику на месту председавајућег ОЕБС-у, министру спољних послова Штајнмајеру, желим пуно успеха у наредној години. Поштовани Франк, имате моју пуну подршку.

Коначно, захваљујем се свима вама, министрима и делегатима, на доласку на овај Министарски савет и на учешћу у нашим разговорима.

Хвала."